

Jämn könsfördelning i bolagsstyrelser (Ds 2016:32)
(Ju2016/06276/L1)

Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet ("fakultetsnämnden") har anmodats att yttra sig över promemorian *Jämn könsfördelning i bolagsstyrelser*, Ds 2016:32. Fakultetsnämnden får härmed lämna följande synpunkter.

Bakgrund

Inledningsvis konstaterar fakultetsnämnden att det i ekonomisk forskning numera finns ett betydande stöd för att det finns samhällsekonomiska fördelar av att större aktiebolag har styrelser som är sammansatta så att deras ledamöter representerar olika kompetenser. Bland annat tycks det i vart fall finnas en *korrelans* mellan fler kvinnliga styrelseledamöter och finansiella resultat, även om det inte tycks ha gått att visa någon *kausalitet* mellan fler kvinnliga styrelseledamöter och finansiella resultat. Redan om korrelans kan indikeras – vilket alltså tycks vara fallet – kan det emellertid vara ett tillräckligt argument för att reglera sammansättningen av bolagsstyrelser i större aktiebolag.

Utöver de ekonomiska argumenten kan jämställdhetsargument eller maktpolitiska argument anföras som stöd för kvoteringsregler.

Reglering kan ske på olika sätt. I svensk rätt förekommer reglering i form av självreglering i Svensk kod för bolagsstyrning. Efter det att självregleringen införts – och sannolikt delvis på grund av den – har andelen kvinnliga styrelseledamöter i näringslivet ökat till omkring 30 procent av styrelseledamöterna. Sverige ligger därmed bland de åtta EU-länder som har högst andel kvinnliga styrelseledamöter. EU-kommissionen har noterat att det tycks som om initiativ på lagstiftningsområdet varit effektiva för att påverka styrelsesammansättningen.¹ Såvitt fakultetsnämnden kan bedöma har också initiativ på lagstiftningsområdet – oaktat att de inte lett till lagstiftning – varit effektiva i Sverige.

Mot kvoteringsregler har anförts att sådana kan anses utgöra ett ingrepp i den privata äganderätten. Enligt fakultetsnämndens mening har emellertid redan den särskilde utredaren i promemorian *Könsfördelningen i bolagsstyrelser*,

¹ EU-kommissionen, Gender balance on corporate boards, April 2015.

Ds 2006:11, visat att kvoteringsregler utgör ett proportionellt och därmed tillåtligt ingrepp i den privata äganderätten.

Sammanfattningsvis bedömer fakultetsnämnden att lagstiftning om kvotering är en effektiv och tillåtlig åtgärd om regeringen vill att andelen kvinnliga styrelseledamöter i större aktiebolag skall öka ytterligare. Fakultetsnämnden bedömer – utifrån långtidstrenden i svenskt näringsliv – att andelen kvinnliga styrelseledamöter ändå skulle fortsätta att stiga långsamt till mellan 40 och 50 procent, men att en sådan utveckling skulle ta avsevärd tid.

Förslaget till lagtext

Förslaget till lagtext i Ds 2016:32 utgör i allt väsentligt en aktualisering av det förslag som lämnades redan i Ds 2006:11. Fakultetsnämnden anser att 2006 års förslag är språkligt mer tilltalande, men att även 2016 års förslag är genomförbart.

Fakultetsnämnden finner emellertid att båda förslagen är otympliga och förordar att kvoteringsreglerna i nu föreslagen 8 kap. 46 c § 1 st. aktiebolagslagen får en annan utformning, nämligen:

”Styrelsen för ett aktiebolag vars aktier tagits upp till handel på en reglerad marknad skall bestå av

1. minst en styrelseledamot av vardera könet om årsstämman utsett tre styrelseledamöter,
2. minst två styrelseledamöter av vardera könet om årsstämman utsett fyra eller fem styrelseledamöter,
3. minst tre styrelseledamöter av vardera könet om årsstämman utsett sex till åtta styrelseledamöter,
4. minst fyra styrelseledamöter av vardera könet om årsstämman utsett nio styrelseledamöter,
5. minst en fjärdedel styrelseledamöter av vardera könet om årsstämman utsett tio eller fler styrelseledamöter.

[...]”

Med den utformning som fakultetsnämnden föreslår får kvoteringsregeln enligt en mer rak ordföljd.

Eftersom regeln enligt motiven skall ta sikte på sådant val av styrelseledamöter som beslutas på årsstämman bör regeln, vidare, enligt fakultetsnämndens mening syfta på sammanträdet *årsstämma* och inte bolagsorganet *bolagsstämma*.

Omfattade bolag

Förslaget omfattar aktiebolag vars aktier tagits upp till handel på en reglerad marknad (”noterade bolag”) samt statliga bolag vars aktier förvaltas av regeringskansliet. Fakultetsnämnden instämmer i att dessa bolagskategorier bör omfattas av förslaget.

Fakultetsnämnden noterar att det finns flera bolag vars aktier listats på MTF-plattformar ("listade bolag") som är så stora att de om reglerna skulle vara tillämpliga vid MTF-plattformar skulle överskrida det lägsta tröskelvärdet (ett börsvärde överstigande 500 miljoner kronor) för sanktionsavgift. Det rör sig om omkring 44 aktiebolag på First North, tre aktiebolag på Nordic MTF och 13 bolag på AktieTorget. Enligt fakultetsnämndens uppfattning gör sig de argument som kan anföras för kvoteringsregler för noterade bolag i lika hög utsträckning gällande för dessa listade bolag. Ett alternativt sätt att göra avgränsningen mellan bolag som omfattas och inte omfattas av kvoteringsregler hade enligt fakultetsnämndens mening varit att låta börsvärdet vara styrande. Fakultetsnämnden föreslår att regeringen överväger en sådan alternativ avgränsning i det fortsatta lagstiftningsärendet.

Fakultetsnämnden instämmer i att förutsättningarna för kvoteringsregler för kommun- och landstingsägda bolag bör utredas ytterligare.

Fakultetsnämnden menar att av konformitetsskäl och för att undvika "associationsform-shopping" bör Europabolag som är registrerade i Sverige omfattas av kvoteringsreglerna.

Omfattande styrelseledamöter

Fakultetsnämnden instämmer i att det bör vara de bolagsstämموvalda styrelseledamöterna som väljs vid årsstämma som omfattas av kvoteringsreglerna. Huvudskälet för detta är att det av praktiska skäl skulle vara svårt att låta reglerna omfatta andra styrelseledamöter och att det är ovanligt – och därmed skulle innebära en krångligare reglering om de skulle omfattas – med styrelsesuppleanter i noterade bolag.

Fakultetsnämnden menar att någon ändring i styrelserepresentationslagen inte behöver ske i detta lagstiftningsärende. Den föreslagna regeländringen är av ren målsättningskaraktär och skulle lika gärna kunna komma till uttryck genom ett förarbetsuttalande.

Sanktioner

Fakultetsnämnden tillstyrker förslagen om sanktioner och sanktionsprocess.

Ikraftträdanderegler

Fakultetsnämnden tillstyrker ikraftträdandereglerna.

Konsekvenser

Utanför det egentliga lagstiftningsärendet ifrågasätter fakultetsnämnden om det är rimligt att anta att Bolagsverket får årliga kostnader uppgående till omkring 500 000 kronor för att tillse att reglerna om kvotering följs.

UPPSALA
UNIVERSITET

REMISSYTTRANDE

4 (4)

2016-11-28

JURFAK 2016/68

Förslag till yttrande i detta ärende har upprättats av professor Daniel Stattin. Yttrandet har på delegation avgivits av Juridiska fakultetens dekanus, professor Mattias Dahlberg.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Mattias Dahlberg".

Mattias Dahlberg